

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT FENNELLY

fremsat den 9. marts 2000 *

1. Denne præjudicielle sag om fortolkningen af Bruxelles-konventionen rejser to spørgsmål, for det første om konventionen finder anvendelse, når sagsøgeren har bopæl i et tredjeland, og for det andet om de særlige regler om kompetence i forsikringsager finder anvendelse i sager om genforsikring¹.

den almindelige kompetenceregulering om, at »personer, der har bopæl på en kontraherende stats område, uanset deres nationalitet, [skal] sagsøges ved retterne i denne stat«. Fra denne hovedregel om, at kompetencen tilkommer retterne på sagsøgtets bopæl, gælder der nogle undtagelser i form af »specielle kompetenceregler«, som findes i afsnit II, afdeling 2, herunder artikel 5, som bl.a. bestemmer følgende:

I — De relevante retsregler og sagens faktiske omstændigheder

A — De relevante bestemmelser i Bruxelles-konventionen

2. I konventionens artikel 2 — som er indeholdt i afsnit II, afdeling 1, opstilles

»En person, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges i en anden kontraherende stat:

1) i sager om kontraktforhold ved retten på det sted, hvor den pågældende forpligtelse er opfyldt eller skal opfyldes...«

* Originalsprog: engelsk.

1 — Konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17). På tidspunktet for de faktiske omstændigheder, der har givet anledning til hovedsagen, var de relevante bestemmelser i Bruxelles-konventionens afsnit II — dvs. bestemmelserne i afdeling 3 om »Kompetence i forsikringsager« — blevet ændret ved konventionen af 9.10.1978 om Kongeriget Danmark, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT 1978 L 304, s. 1, herefter »1978-tiltrædelseskonventionen«). Der blev ikke foretaget ændringer, der har betydning i denne sammenhæng, hverken ved konventionen af 25.10.1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT 1982 L 388, s. 1) eller ved konventionen af 26.5.1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT 1989 L 285, s. 1).

3. Som en undtagelse fra afdeling 2 findes der særlige regler i afdeling 3, som består af

artikel 7-12a, om »Kompetence i forsikrings-sager«. Artikel 8 har følgende ordlyd:

lignende virksomhed i en kontraherende stat, anses han i sager vedrørende driften af en sådan virksomhed som havende bopæl på denne stats område.«

»En forsikringsgiver, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges:

B — *Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål*

- 1) ved retterne i den stat, hvor han har bopæl, eller
  - 2) i en anden kontraherende stat, ved retten på det sted, hvor forsikringstageren har bopæl, eller
  - 3) såfremt det drejer sig om en coassurandør, ved den ret i en kontraherende stat, ved hvilken der er anlagt sag mod den ledende assurandør.
4. Universal General Insurance Company (herefter »UGIC«), som nu er i likvidation, har hjemsted i British Columbia, Canada. UGIC havde anmodet sin mægler, det franske selskab Euromepa, om at sørge for, at der med virkning fra den 1. april 1990 blev indgået en genforsikringsaftale for en portefølje af husejerforsikringspolicer vedrørende ejendomme i Canada. I overensstemmelse hermed kontaktede Euromepa ved fax af 27. marts 1990 Group Josi Reinsurance Company (herefter »Group Josi«), som er et selskab med hjemsted i Belgien. Euromepa tilbød Group Josi at deltage i genforsikringsaftalen, og Euromepa oplyste, at de »største reassurandører er Union Ruck med 24% og Agrippina Ruck med 20%...«. Group Josi svarede ved fax af 6. april 1990, hvori det accepterede at deltage med en andel på 7,5%.
5. I mellemtiden havde Union Ruck den 28. marts 1990 meddelt Euromepa, at selskabet ikke ønskede at fortsætte sin deltagelse efter den 31. maj 1990, og ved skrivelse af 30. marts 1990 havde Agrippina Ruck meddelt, at selskabet med virkning fra den 1. juni 1990 ville reducere sin andel fra 20% til 10%. Der er enighed

Har forsikringsgiveren ikke bopæl på en kontraherende stats område, men er indehaver af en filial, et agentur eller en

mellem parterne om, at Euromepa ikke underrettede Group Josi om disse meddelelser.

6. Den 25. februar 1991 fremsendte Euromepa til Group Josi et kontoudtog, som udviste et skyldigt beløb på 54 679,34 CAD som følge af Group Josi's andel af risikoen. Group Josi afviste at betale beløbet, idet selskabet gjorde gældende, at det havde tiltrådt genforsikringsaftalen på grundlag af oplysninger »som senere havde vist sig at være urigtige«.

7. Den 6. juli 1994 udtog UGIC stævning mod Group Josi ved Tribunal de commerce de Nanterre. Group Josi gjorde gældende, at de franske domstole savnede kompetence, fordi rette værneting var Tribunal de commerce de Bruxelles, i hvis retskreds Group Josi har sit registrerede hjemsted. Til støtte herfor henviste Group Josi såvel til Bruxelles-konventionen som til artikel 1247 i code civil (den franske borgerlige lovbog).

8. Ved dom af 27. juli 1995 fastslog Tribunal de commerce de Nanterre, at retten efter fransk ret havde kompetence til at pådømme sagen, da Bruxelles-konventionen ikke fandt anvendelse på et canadisk selskab. Retten gav ikke Group Josi medhold, men tilpligtede selskabet at betale UGIC beløbet på 54 679,34 CAD med rente.

9. Group Josi ankede dommen til Cour d'appel de Versailles (herefter »den forelæggende ret«). Til støtte for sine påstande gjorde Group Josi gældende, at Bruxelles-konventionen fandt anvendelse, fordi Group Josi — som sagsøgt — havde bopæl i en kontraherende stat². Heroverfor gjorde UGIC gældende, at konventionens kompetenceregler kun kunne finde anvendelse, hvis både sagsøger og sagsøgte havde bopæl i en kontraherende stat. Da UGIC var et canadisk selskab og ikke havde en sekundær etablering i Det Europæiske Fællesskab, kunne konventionen ikke finde anvendelse, og kompetencespørgsmålet skulle afgøres efter nationale internationalprivatretnlige regler, hvorefter retterne i Frankrig havde kompetence til at pådømme sagen.

10. Efter høring af »ministère public« (generaladvokaten) har den forelæggende ret besluttet at stille Domstolen følgende spørgsmål i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af Bruxelles-konventionen:

»1) Finder Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, ikke alene anvendelse i sager 'inden for Fællesskabet', men også i sager, der har 'tilknytning til

² — Group Josi påberåbte sig også artikel 5, nr. 1, som indeholder en særlig bestemmelse om kompetencen i sager om kontraktforhold.

Fællesskabet'? Kan en sagsøgt, der har hjemsted i en kontraherende stat, over for en sagsøger, der har bopæl i Canada, påberåbe sig de specielle kompetenceregler i konventionen?

- 2) Finder de specielle kompetenceregler i forsikringssager, som fastsat i Bruxelles-konventionens artikel 7 og følgende, anvendelse i sager om genforsikring?»

II — Stillingtagen

11. Der er indgivet skriftlige indlæg af UGIC, Group Josi, Den Franske Republik, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og Kommissionen. Kun Den Franske Republik og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg.

A — Spørgsmålet, om Bruxelles-konventionen finder anvendelse

12. I alle indlæggene for Domstolen — med undtagelse af UGIC's indlæg — gøres det gældende, at Bruxelles-konventionen

finder anvendelse under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen³.

13. Kommissionen, Det Forenede Kongerige og Den Franske Republik har anført, at sagsøgerens bopæl er uden betydning, når sagsforholdet er omfattet af Bruxelles-konventionens materielle anvendelsesområde, og specielt når sagsøgte har bopæl i en kontraherende stat⁴.

14. Der er intet i Jenard-rapporten om Bruxelles-konventionen, der tyder på, at der skulle gælde en generel begrænsning af hovedreglen i form af et krav om, at sagsøgeren har bopæl på en kontraherende stats område⁵, og hertil kommer, at der i henhold til konventionen kun undtagelsesvis lægges vægt på sagsøgerens bopæl⁶. Når der i disse undtagelsestilfælde udtrykkeligt henvises til sagsøgerens bopæl, fremgår det heraf, at sagsøgerens bopæl er uden betydning i alle andre tilfælde.

15. Group Josi har tilsluttet sig denne argumentation, men har tilføjet, at sager, der har tilknytning til Fællesskabet (»Integrated«, hhv. »intégrer«), er omfattet af

3 — UGIC har henholdt sig til Domstolens skøn med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt en sagsøgt kan påberåbe sig Bruxelles-konventionen over for en sagsøger med bopæl i Canada.

4 — Jf. Domstolens dom af 25.7.1991, sag C-190/89, Rich, Sml. I, s. 3855, og af 6.12.1994, sag C-406/92, Tetry, Sml. I, s. 5439.

5 — EFT C 1979, s. 1.

6 — Det Forenede Kongerige har henvist til artikel 5, nr. 2, artikel 8, stk. 2, artikel 14, stk. 1, og artikel 17.

anvendelsesområdet. En sag må efter Group Josi's opfattelse antages at have tilknytning til Fællesskabet, hvis den er omfattet af en af konventionens kompetenceregler. Den Franske Republik har gjort gældende, at UGIC kan anses for at have bopæl i Frankrig gennem selskabets franske agent, og at det første spørgsmål derfor ikke opstår⁷. Desuden vil en anvendelse af artikel 2, uanset sagsøgerens bopæl, fremme retssikkerheden for personer med bopæl i ikke-kontraherende stater, som i så fald ikke vil blive udsat for den usikkerhed, der følger af, at det kan være vanskeligt at afgøre, om nationale internationalprivatrete regler finder anvendelse.

16. Jeg kan tilslutte mig Det Forenede Kongeriges og Den Franske Republiks opfattelse af, at det vil være uhensigtsmæssigt at lægge vægt på et så ubestemt begreb som »sager, der har tilknytning til Fællesskabet« ved afgrænsningen af Bruxelleskonventionens personelle anvendelsesområde, så meget mere som konventionen netop har til formål at fremme retssikkerheden. Som det udtales i Jenard-rapporten, garanteres »retssikkerheden... bedre med en konvention, der er udformet på grundlag af den direkte kompetence« — dvs. når de opstillede kompetenceregler finder anvendelse i den stat, hvor den oprindelige sag føres, i modsætning til, at reglerne kun finder anvendelse ved retterne på det sted, hvor en retsafgørelse søges anerkendt og fuldbyrdet — fordi »afgørelsen træffes af en dommer, hvis kompetence udledes umiddelbart af konventionen«⁸. Dette er netop Bruxelleskonventionens funktion, idet

»der med konventionens fastlæggelse af fælles kompetenceregler [skal] indføres en ordning, der på de pågældende områder skal sikre den størst mulige retssikkerhed«⁹. I en konvention, i hvilken den centrale kompetenceregulering går ud på, at en person normalt skal sagsøges ved retterne på det sted, hvor han har bopæl, ville det være mærkværdigt, hvis sagsøgerens bopæl skulle have betydning¹⁰.

17. Det må være tilstrækkeligt til at fastslå, at sagsøgerens bopæl ikke har betydning, kort at redegøre for Bruxelleskonventionens opbygning. Konventionens anvendelsesområde fastlægges i artikel 1, hvori det bestemmes, at den »finder anvendelse på borgerlige sager, herunder handelssager, uanset domsmyndighedens art«. Domstolen har da også bekræftet, at konventionen indeholder kompetenceregler, som udgør en *udtømmende* opregning af de tilfælde, hvori en person kan sagsøges uden for sin bopælsstat¹¹. Artikel 26 om anerkendelse af retsafgørelser og artikel 31 om fuldbyrdelse af retsafgørelser — som er de centrale bestemmelser i konventionens afsnit III om »Anerkendelse og fuldbyrdelse« af retsafgørelser — er formuleret i tilsvarende generelle vendinger¹². Affattelsen af alle de væsentligste bestemmelser forudsætter kort sagt, at konventionens materielle anvendelsesområde er fastlagt ud fra de søgsmål, der

⁹ — Jf. ovenfor, s. 15.

¹⁰ — Bortset fra sager, der ikke er internationale, men hvor sagsøgeren har bopæl i samme kontraherende stat som sagsøgte. I sådanne sager er det alene værnetingsreglerne i den pågældende stat, der gælder, jf. Jenard-rapporten, s. 9.

¹¹ — Domstolens dom af 17.6.1992, sag C-26/91, Handte, Sml. I, s. 3967, præmis 13.

¹² — I Jenard-rapporten udtales det på s. 43, at konventionen finder anvendelse »på alle retsafgørelser, der er truffet af retterne i en kontraherende stat, vedrørende borgerlige sager, herunder handelssager, for så vidt de falder inden for konventionens anvendelsesområde, uanset om parterne har deres bopæl i eller uden for Fællesskabet og uanset deres nationalitet« (min fremhævelse).

⁷ — Kommissionens befuldmægtigede har under retsmødet anført, at dette i henhold til konventionens artikel 52 skal afgøres efter *lex fori* for den ret, ved hvilken sagen er anlagt, dvs. de franske retter i hovedsagen, som imidlertid ikke har taget stilling hertil.

⁸ — Jf. ovenfor, s. 7.

indbringes for retterne i de kontraherende stater, uden hensyn til parterne.

18. I Bruxelles-konventionen benyttes sagsøgtets bopæl konsekvent som udgangspunkt for retternes kompetence. I den almindelige regel i artikel 2 og i de specielle regler, bl.a. i artikel 5 og 6, henvises der uden undtagelse til, at en person eller personer »der har bopæl på en kontraherende stats område« kan *sagsøges*. Hverken i disse bestemmelser eller i nogen af de specielle bestemmelser som artikel 13 (sager om forbrugerkontrakter) eller artikel 16 (enekompetence) henvises der til sagsøgerens bopæl. Det forholder sig endog således, at ordlyden tyder på, at konventionen forudsættes at finde anvendelse på søgsmål, i hvilke parter har bopæl i ikke-kontraherende stater. I artikel 13, stk. 2, bestemmes det således, for tilfælde, hvor forbrugerens medkontrahent ikke har bopæl på en kontraherende stats område, at medkontrahenten »anses... som havende bopæl« i en kontraherende stat, når han dér er indehaver af en filial, et agentur eller en lignende virksomhed, og sagen vedrører driften af en sådan virksomhed. Den sidstnævnte bestemmelse skal kun angive, hvilken kontraherende stat der kan gøre krav på kompetencen, når sagen anlægges af en forbruger¹³. I henhold til artikel 17 tillægges der en enekompetence til retterne i en kontraherende stat, som parterne i en kontrakt har vedtaget skal være kompetente, i tilfælde, »hvor mindst én af [parterne] har bopæl på en kontraherende stats område«.

19. Bruxelles-konventionens kompetenceregler omfatter to forskellige regelsæt, som danner ramme for anvendelsen af bestemmelserne i afsnit III. For det første tillægges der i artikel 2 en kompetence, som støttes på sagsøgtets bopæl, dog med forbehold af nogle specielle regler, f.eks. artikel 5, 6, 7-12a, 13-15 samt 16 og 17. For det andet bestemmes det i artikel 4 for sager, hvori »sagsøgte ikke har bopæl på en kontraherende stats område«, at retternes kompetence i hver enkelt kontraherende stat afgøres »efter statens egen lovgivning«, dvs. efter de pågældende kontraherende staters internationalprivatretlige regler. Ved konventionen er der således opstillet bestemmelser, der som helhed omfatter alle sagsøgte, uanset om de har eller ikke har bopæl i en kontraherende stat.

20. Hvis konventionens artikel 2, som hævdet af UGIC, ikke omfattede sagsøgere med bopæl i ikke-kontraherende stater, ville det indebære en væsentlig og ulogisk lakune i Bruxelles-konventionens systematik. For det første ville det ikke give mening at lade sager, hvori *sagsøgerne* har bopæl i ikke-kontraherende stater, falde uden for konventionens anvendelsesområde, når sager, hvori *sagsøgte* fra sådanne stater, er omfattet. Specielt ville sager, der er omfattet af artikel 4, i givet fald falde ind under reglerne i artikel 21 og 22 om litispændens mv., mens dette ikke nødvendigvis ville være tilfældet for sager anlagt af personer med bopæl i tredjelande, selv mod sagsøgte med bopæl i en kontraherende stat. Selv om bestemmelserne i artikel 21 og 22 ikke er

13 — Domstolens dom af 15.9.1994, sag C-318/93, Brenner og Noller, Sml. I, s. 42*5.

bestemmelser, der tillægger kompetence, forudsætter ordlyden — på samme måde som ordlyden af artikel 26 og 31 — at konventionen under ét finder anvendelse på alle sager, der anlægges ved retterne i de kontraherende stater.

21. Der kan heller ikke udledes et argument til støtte for, at Bruxelles-konventionen ikke skulle finde anvendelse, af det forhold, at konventionen ikke finder anvendelse på sager om anerkendelse og fuldbyrdelse af domme afsagt i tredjelande¹⁴. Det er åbenbart, at de søgsmål, der ligger til grund for sådanne sager — i modsætning til et søgsmål mod en sagsøgt med bopæl i én kontraherende stat ved retterne i en anden kontraherende stat — ikke har nogen tilknytning til Fællesskabet. Som Kommissionen har anført, kan der desuden hentes en vis støtte for at antage, at sagsøgenes bopæl er uden betydning, i nogle af Domstolens afgørelser, som er truffet i sager anlagt af sagsøgere med bopæl i ikke-kontraherende stater, men hvori der ikke er lagt vægt på sagsøgerens bopæl. I Rich-sagen knyttede Domstolen således ingen bemærkninger til, at hovedsagen var anlagt af en schweizisk sagsøger, og at den var anlagt ved engelske domstole med påstand om udpegelse af en voldgiftsmand i forhold til en person med bopæl i Italien¹⁵. I Tetry-sagen — hvori et af søgsmålene var rejst i Nederlandene af de polske ejere af et skib med påstand om, at det blev fastslået, at de ikke var ansvarlige for, at godset om bord på et af deres skibe

var blevet forurenset under transport fra Brasilien til Rotterdam — blev det heller ikke antydnet, at retterne i den sag, der derefter blev anlagt i England, kunne se bort fra litispændens-kravene i konventionens artikel 21, fordi konventionen eventuelt ikke fandt anvendelse på den først anlagte sag i Nederlandene¹⁶.

22. Herefter vil jeg foreslå, at Domstolen bekræfter, at det forhold, at en sagsøger har bopæl i en ikke-kontraherende stat, er uden betydning for anvendelsen af Bruxelles-konventionen. Efter min opfattelse kan dette forhold kun have betydning i tilfælde, hvor det af konventionen — enten direkte eller indirekte — udtrykkeligt fremgår, at forholdet er relevant¹⁷.

B — *Bruxelles-konventionen og genforsikring*

23. Kun UGIC har gjort gældende, at genforsikring bør antages at være omfattet af anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 3. UGIC har specielt henvist til den efter omstændighederne meget svage stilling, en forsikringsgiver kan indtage i visse såkaldte »fronting«-situationer, og har gjort gældende, at

14 — Jf. som Domstolen har bekræftet i dom af 20.1.1994, sag C-129/92, Owens Bank, Sml. I, s. 117, præmis 37.

15 — Jf. fodnote 4.

16 — Jf. fodnote 4.

17 — Jf. konventionens artikel 5, nr. 2, artikel 8, stk. 2, artikel 14, stk. 1, og artikel 17.

de særlige kompetenceregler i forsikrings-sager bør gælde for genforsikring¹⁸.

kontraherende stat, men at ingen af disse betingelser opfyldes af UGIC.

24. Group Josi, som på dette punkt støttes af Den Franske Republik og Det Forenede Kongerige, har anført, at de særlige regler om forsikringssager (specielt Bruxelles-konventionens artikel 8, stk. 1, nr. 2, hvorefter forsikringstageren kan anlægge sag ved retten på det sted, hvor han har bopæl) ikke kan finde anvendelse. Reglerne skal beskytte de forsikrede som de parter, som antages at være de svageste i kontraktforholdet. Dette er ikke tilfældet inden for genforsikring. Til støtte herfor har Group Josi — på linje med Den Franske Republik og Det Forenede Kongerige — henvist til Schlosser-rapporten om 1978-tiltrædelseskonventionen, hvori det udtales, at en »genforsikringsaftale [ikke] kan... ligestilles med en forsikringsaftale. Derfor finder artikel 7-12 ikke anvendelse på genforsikringsaftaler«¹⁹. Den Franske Republik har tilføjet, at selv om der i forbindelse med visse sager vedrørende artikel 21 har været spørgsmål om genforsikring, har Domstolen ikke fundet, at de specielle regler om forsikring har været gældende for forholdet. Frankrig har også anført, at selv hvis genforsikring var omfattet, kunne konventionens artikel 8, stk. 1, nr. 2, kun finde anvendelse, hvis den forsikrede var den svageste part, og denne havde bopæl i en

25. Kommissionen har anført, at forholdet mellem den genforsikrede og genforsikrerens ikke har betydning for forholdet mellem forsikringsgiveren og den oprindeligt forsikrede, og at de relevante konventionsbestemmelser er uklare. Kommissionen har imidlertid besluttet, at den ikke vil fastholde det standpunkt, den gav udtryk for i sit indlæg i Overseas Union Insurance-sagen²⁰, men at den nu gør gældende, at reglerne om forsikringssager har til formål at beskytte den svageste part, hvilket formentlig betyder, at genforsikring ikke er omfattet. Reglerne om forsikringssager må forstås således, at de er udtryk for den samme tankegang som den, der ligger til grund for reglerne om forbrugerkontrakter i Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 4 (artikel 13-15).

26. Det kan af to forskellige grunde eventuelt antages, at genforsikring er omfattet af de specielle regler om forsikringssager. Den første er, at der ikke er nogen grundlæggende forskel mellem forsikring og genforsikring, som kan berettigg, at genforsikring skulle falde uden for anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionens afsnit III, afdeling 3. Den anden — som støttes på ordlyden — er, at visse større risici udtrykkeligt er udelukket i henhold til artikel 12a, som blev indsat ved 1978-tiltrædelseskonventionen, men at genfor-

18 — Ved »fronting« forstår den situation, at et forsikringselskab, B, normalt mod provision, optræder »udadtil« for et forsikringselskab, A, som eventuelt ikke har autorisation, eller som på anden måde ikke er acceptabelt for den forsikrede. Normalt vil B i henhold til forsikringsaftalen bære det fulde ansvar over for den forsikrede, men B har da ret til godtgørelse fra A i henhold til forsikringsaftalen, jf. *MacGillivray on Insurance Law* (Leigh-Jones, general editor), 9th ed. (London, 1997), punkt 33-21.

19 — EFT 1979 C 59, s. 117, punkt 151.

20 — Domstolens dom af 27.6.1991, sag C-351/89, Sml. I, s. 3317.

sikring ikke nævnes. Et indirekte argument til støtte herfor kan efter UGIC's opfattelse udledes af, at man i fransk lovgivning har besluttet at holde genforsikring uden for anvendelsesområdet for den franske code des assurances og at indføje en udtrykkelig bestemmelse herom i loven (artikel L.111-1).

27. Jeg finder imidlertid ikke disse argumenter overbevisende. For det første er forsikring og genforsikring ganske vist beslægtede forhold, »men de er begrebsmæssigt forskellige«²¹. Der findes således ingen almindeligt anerkendt, generel definition af genforsikring, men genforsikring kan dog i det væsentlige holdes ude fra almindelige forsikringsaftaler, fordi »der hverken er tale om en overdragelse eller en overførsel af den oprindelige forsikring fra én forsikringsgiver til en anden eller om et partnerskab eller et agenturforhold mellem forsikringsgivere. Genforsikring er derimod en selvstændig forsikringsaftale, hvorved genforsikreren påtager sig at holde den genforsikrede helt eller delvis skadesløs for tab, som den genforsikrede hæfter for i forhold til den forsikrede i henhold til den oprindelige forsikringsaftale«²².

28. Det afgørende argument skal imidlertid findes i det formål, der ligger til grund for

de specielle kompetenceregler i forsikrings-sager. Det fremgår klart af Jenard-rapporten, at »sociale årsager til beskyttelse af visse persongrupper (sikrede...)« gjorde det nødvendigt at gøre undtagelse fra den almindelige regel om værneting ved sagsøgtes bopæl, »idet man særlig har villet forebygge misbrug i forbindelse med de såkaldte adhæsionskontrakter«²³. Selv den oprindelige affattelse af bestemmelserne i konventionens afsnit II, afdeling 3, synes at have tilsigtet at beskytte den forsikrede — i forbindelse med værnetingsreglerne — mod den (normalt) økonomisk stærkere forsikringsgiver. I dommen i sagen Bertrand mod Ott havde Domstolen således — flere måneder før undertegnelsen af 1978-tiltrædelseskonventionen — indtaget det standpunkt, at de oprindelige bestemmelser i afsnit II, afdeling 4, var begrundet i et ønske om at beskytte den private og svagest stillede medkontrahent (den endelige forbruger), selv om ordet »forbruger« ikke blev benyttet²⁴. Dette blev, med hensyn til afsnit II, afdeling 3, i den oprindelige Bruxelles-konvention, udtrykkeligt bekræftet i dommen i sagen Gerling mod Amministrazione del Tesoro dello Stato, hvori Domstolen udtalte, at en gennemgang af reglerne i afdeling 3 »og de oplysninger, forarbejderne herved kan give, viser... at bestemmelserne, hvorefter den forsikrede... har flere muligheder for at vælge værneting end forsikringsgiveren, mens adgangen til at vedtage en værnetingsklausul i sidstnævntes interesse afskæres, er begrundet i ønsket om at beskytte den forsikrede. Denne står som oftest over for en standardkontrakt, hvis vilkår ikke længere kan forhandles, ligesom han er *den økonomisk svage part*«²⁵.

21 — Jf. dommer Evans' votum i sagen Agnew m.fl. mod Länsförsäkringsbolagens (Court of Appeal of England and Wales), [1997] 4 All ER 937, s. 944.

22 — Jf. *MacGillivray on Insurance*, jf. ovenfor, punkt 33-2, hvor engelsk retspraksis citeres.

23 — Jf. s. 28 f.

24 — Dom af 21.6.1978, sag 150/77, Sml. s. 1431, præmis 18.

25 — Dom af 14.7.1983, sag 201/82, Sml. s. 2503, præmis 17, min fremhævelse.

29. Det er i denne sammenhæng, de ganske klare udtalelser om genforsikring, der er fremsat i Schlosser-rapportens punkt 151, skal ses. Da en sidestilling af genforsikringsaftaler med forsikringsaftaler kategorisk udelukkes, og da der ved 1978-tiltrædelseskonventionens artikel 9 blev indsat en ny artikel 12a i Bruxelles-konventionen, hvorefter nogle (men ikke alle) forsikringsaftaler i erhvervsforhold undtages, må forfatterne af 1978-tiltrædelseskonventionen antages at have tilrådt det i Schlosser-rapporten fremsatte synspunkt om, at der ikke var grund til at holde nogen form for genforsikringsaftaler udenfor, fordi genforsikring aldrig på noget tidspunkt havde været omfattet.

30. Det er desuden Domstolens faste praksis, at alle undtagelser fra den almindelige regel om, at en person skal sagsøges ved retten på sin bopæl, skal fortolkes strengt²⁶. Eftersom det i det mindste er tvivlsomt, at det oprindelig var hensigten at lade genforsikring være omfattet af anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 3, eller — selv hvis dette faktisk var hensigten — at genforsikring fortsat var omfattet efter vedtagelsen af 1978-tiltrædelseskonventionen, bør Domstolen nu bekræfte, at Bruxelles-konventionens almindelige kompetenceregler finder

anvendelse. Hovedindholdet af afsnit II, afdeling 3, er således at foreskrive en række alternative kompetenceregler, som skal komme den, der anlægge sag mod »en forsikringsgiver, der har bopæl på en kontraherende stats område« (jf. artikel 8), til gode. Kun i artikel 11 omtales en forsikringsgivers ret til »at anlægge sag«. I artiklen bestemmes det imidlertid — bortset fra en regel om modfordringer, der altid kan fremsættes for den ret, der behandler det oprindelige krav — at forsikringsgiveren kun kan anlægge sag »ved retterne i den kontraherende stat, på hvis område, sagsøgte har bopæl«. Som den franske regering har anført i denne sag, bekræfter afsnit II, afdeling 3 — for så vidt angår forsikringsgiveres ret til at anlægge sag — således kun den almindelige regel i artikel 2. Hvis bestemmelserne også omfattede genforsikring, kunne man med rimelighed hævde, at den genforsikrede kun kunne anlægge sag mod »genforsikreren« på dennes hjemsted, fordi »genforsikreren« stadig ville være »forsikringsgiver«, mens genforsikreren, som måtte sidestilles med en »forsikringsgiver«, også kun kunne anlægge sag mod den genforsikrede »forsikringsgiver« på den genforsikredes hjemsted. Det forekommer mig at være stærkt usandsynligt, at Bruxelles-konventionens forfattere skulle have ønsket at forhindre hverken forsikringsgivere eller genforsikrede i — deres indbyrdes forhold — at anlægge sag specielt i medfør af artikel 5.

31. Til støtte for denne konklusion kan jeg også henvise til udtalelser fra såvel juridiske forfattere som i retspraksis som reaktion på

26 — Jf. f.eks. Handte-dommen, præmis 13 og 14, og dom af 27.10.1998, sag C-51/97, Réunion européenne m.fl., SmI. I, s. 6511, præmis 16.

bestemmelserne i Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 3, som ændret ved 1978-tiltrædelseskonventionen. I 1990 udtalte en forfatter således, at det »indtil der på et tidspunkt fremsættes en anmodning om en afgørelse fra Domstolen... 'måtte antages', at genforsikring utvivlsomt falder uden for afdeling 3«²⁷. Det er også værd at bemærke, at de engelske domstole — som er særlig fortrolige med genforsikrings-sager, fordi en stor del af den internationale genforsikringsvirksomhed finder sted på markedet i London²⁸ — konsekvent har antaget, at genforsikring ikke er omfattet af de specielle regler²⁹.

en genforsikret og dennes genforsikrer, ikke skal betragtes som »forsikrings-sager« i Bruxelles-konventionens forstand. Kommissionens argument om, at genforsikring skal betragtes som et almindeligt forsikringsforhold, når den oprindelige forsikringstager, enten på grund af regler i national lovgivning eller af andre grunde, får et direkte kontraktforhold med genforsikreren³⁰, kan ikke føre til andet resultat. I sådanne tilfælde vil genforsikreren rent faktisk optræde som forsikringsgiver og vil derfor være omfattet af de specielle kompetenceregler i afsnit II, afdeling 3. Genforsikreren vil, med andre ord, i forholdet til en sådan forsikringstager skulle betragtes som indtrådt i forsikringsgiverens retsstilling med henblik på anvendelsen af afdeling 3³¹.

32. Jeg vil herefter konkludere, at sager om genforsikringsaftaler — dvs. aftaler, hvorved der opstår et kontraktforhold mellem

27 — Kaye, »Business insurance and reinsurance under the European Judgments Convention:

Application of protective provisions, 1990, *Journal of Business Law*, s. 517, på s. 522. Jf. også Hunter, »Reinsurance Litigation and the Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982«, 1987, *Journal of Business Law*, s. 344, O'Malley og Layton, *European Civil Practice*, 1989, punkt 18.07, *MacGillivray on Insurance Law*, jf. ovenfor, punkt 33-84, og *Colinvaux' Law of Insurance* (Merkin editor), 7th ed., London, 1997, s. 39.

28 — Jf. *Colinvaux' Law of Insurance*, jf. ovenfor, s. 29. Det Forenede Kongeriges fremtrædende rolle på grund af London-markedets størrelse er også blevet nævnt af Tribunal de commerce de Nanterre i dommen i hovedsagen, og betydningen er også anerkendt i Schlosser-rapporten, punkt 136.

29 — Jf. dommer Kerr's votum i dommen i sagen Citadel Insurance mod Atlantic Union Insurance (Court of Appeal of England and Wales) [1982] 2 Lloyd's Rep., s. 543, på s. 549, dommer Rix' votum i dommen i sagen Trade Indemnity and Others mod Försäkringsbolaget Njord (in liq) (High Court of England and Wales) [1995] i All ER, s. 796, på s. 804, og dommer Evans' votum i Agnew and Others, jf. ovenfor i fodnote 21, s. 943 f.

30 — Under retsmødet har Kommissionen i denne forbindelse henvist til nogle spanske lovbestemmelser. I modsætning til, hvad UGIC har anført, kan disse argumenter ikke gælde for forholdet mellem en genforsikrer og en forsikringsgiver i »fronting«-situationer.

31 — Domstolen har for nylig taget stilling til begrebet »subrogation« (dvs. at en person indtræder i en andens ret) i dom af 27.1.2000, sag C-8/98, Dansommer, Sml. I, s. 393, præmis 37.

III — Forslag til afgørelse

33. Sammenfattende foreslår jeg, at Domstolen besvarer de spørgsmål, der er forelagt af Cour d'appel de Versailles, således:

- »1) Konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret, finder anvendelse på enhver borgerlig sag, herunder handelssag, som er anlagt i en stat, der er kontraherende part i konventionen, mod en sagsøgt, som har bopæl i den pågældende eller en anden kontraherende stat, uanset sagsøgerens bopæl.
- 2) De specielle kompetenceregler i forsikringssager i Bruxelles-konventionens afsnit II, afdeling 3, som ændret, finder ikke anvendelse i sager om genforsikring.«